

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Koning Albertstraat 173 (Zedelgem, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2018B306
Februari 2018

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys, Wouter Van Goidsenhoven, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2018

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksopdracht.....	9
1.2.1	Doelstelling.....	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	9
1.3	Werkwijze en strategie	10
1.3.1	Methode	10
1.3.2	Fysisch geografische situatie	10
1.3.3	Historische context en bekende archeologie.....	10
1.3.4	Archeologische indicatoren	10
1.3.5	Verstoringshistoriek.....	11
1.3.6	Introductie tot het projectgebied.....	12
1.3.6.1	Ruimtelijke situering.....	12
1.3.6.2	Geplande werken.....	13
1.4	Assessmentrapport.....	15
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	15
1.4.1.1	Landschappelijke situering	16
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	20
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie	21
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	22
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis.....	23
1.4.2.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden	23
1.4.2.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	27
1.4.2.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	28
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen.....	31
1.5	Synthese	35
2	Bibliografie.....	36
3	Bijlagen.....	37

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	12
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	13
Figuur 3: Inplantingsplan (bron: opdrachtgever).	14
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	16
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	17
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).	17
Figuur 8: Hoogteverloop van het projectgebied (van noord naar zuid) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt).	18
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	19
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel, 2018 (Bron: Geopunt).	19
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).	20
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).	21
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).	22
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).	23
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	29
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	29
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Popp-kaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).	30
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de loopgravenkaart, september 1917 (bron: Memory Maps - 10-12SE4-NoEd-0917-Aertrycke).	30
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).	31
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).	32

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	32
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....	33
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	33

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....7

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....15

1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Zedelgem
	Deelgemeente	Veldegem
	Postcode	8210
	Adres	Koning Albertstraat 173 8210 Zedelgem
	Toponiem	Koning Albertstraat 173
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 64105$ $Y_{\min} = 200497$ $X_{\max} = 64669$ $Y_{\max} = 200889$
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Zedelgem, Afdeling 3, Sectie F, nr's: F307l, 324a ² Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Wouter Van Goidsenhoven (archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Joren De Tollenaere (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als industriegebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 5000 m² of meer bedraagt

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 1,15 ha; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. Het plangebied is op heden bebouwd en verhard. De verharde structuren dienen eerst verwijderd te worden.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Koning Albertstraat 173 werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in de beschikbare ontsloten cartografische bronnen:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van de graaf de Ferraris (1771-1778)
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1841
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp (1842-1879)
- Loopgravenkaart, september 1917

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kunnen mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

² <http://www.geopunt.be/>

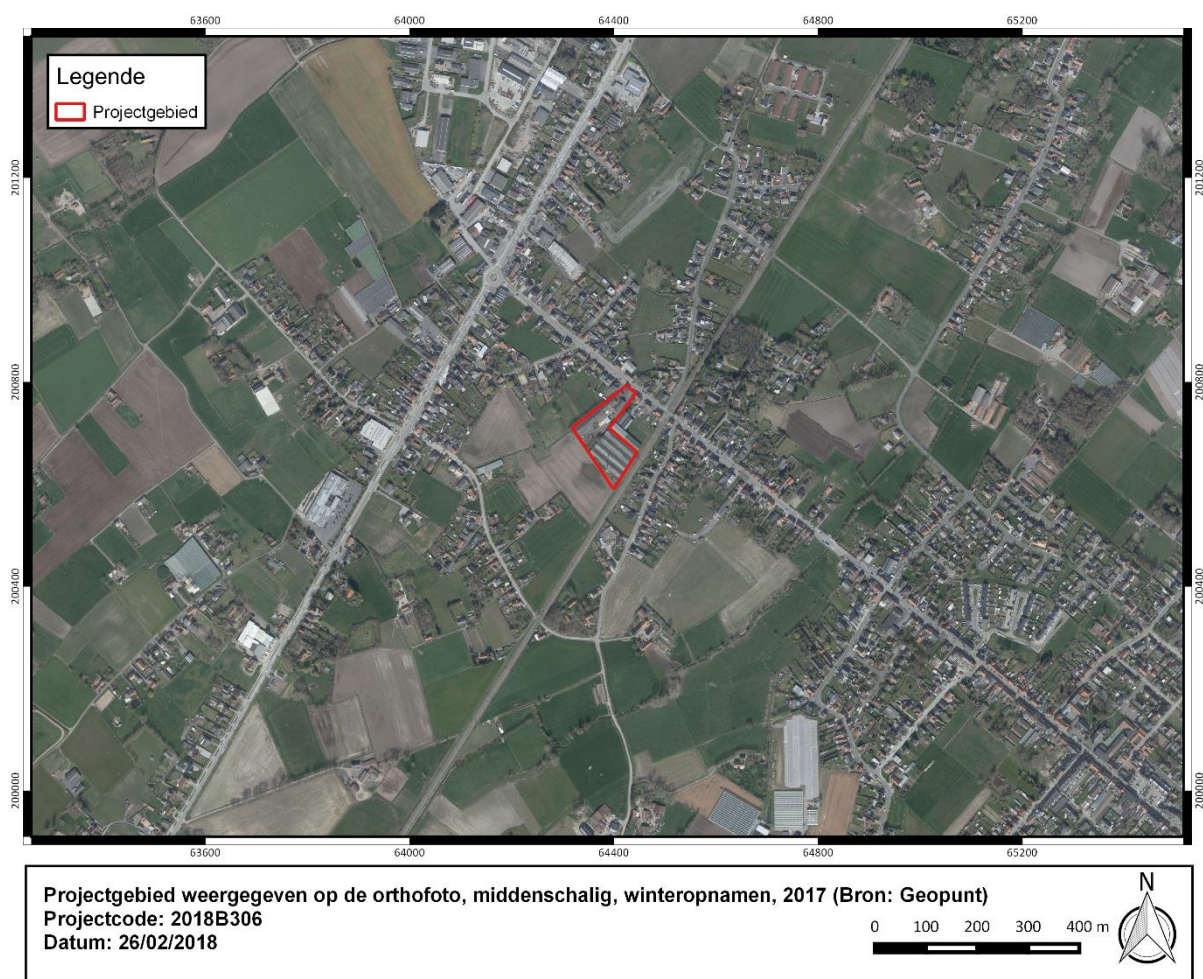

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het onderzoeksterrein is gelegen in Veldegem, deelgemeente van Zedelgem, in de provincie West-Vlaanderen. Veldegem grenst ten noorden aan deelgemeente Zedelgem, ten oosten aan Waardamme en Ruddervoorde, ten zuiden aan Torhout en ten westen aan Aatrijke. Veldegem situeert zich op 14,5 kilometer van Brugge en 7,5 kilometer van Torhout.

Het noordoostelijk deel van de onderzoekzone grenst aan de Koning-Albertstraat en het zuidoostelijk deel grenst aan de spoorlijn Lichtervelde-Brugge. Het noordelijk en westelijk deel van de onderzoekzone vinden aansluiting bij open landbouwterrein.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

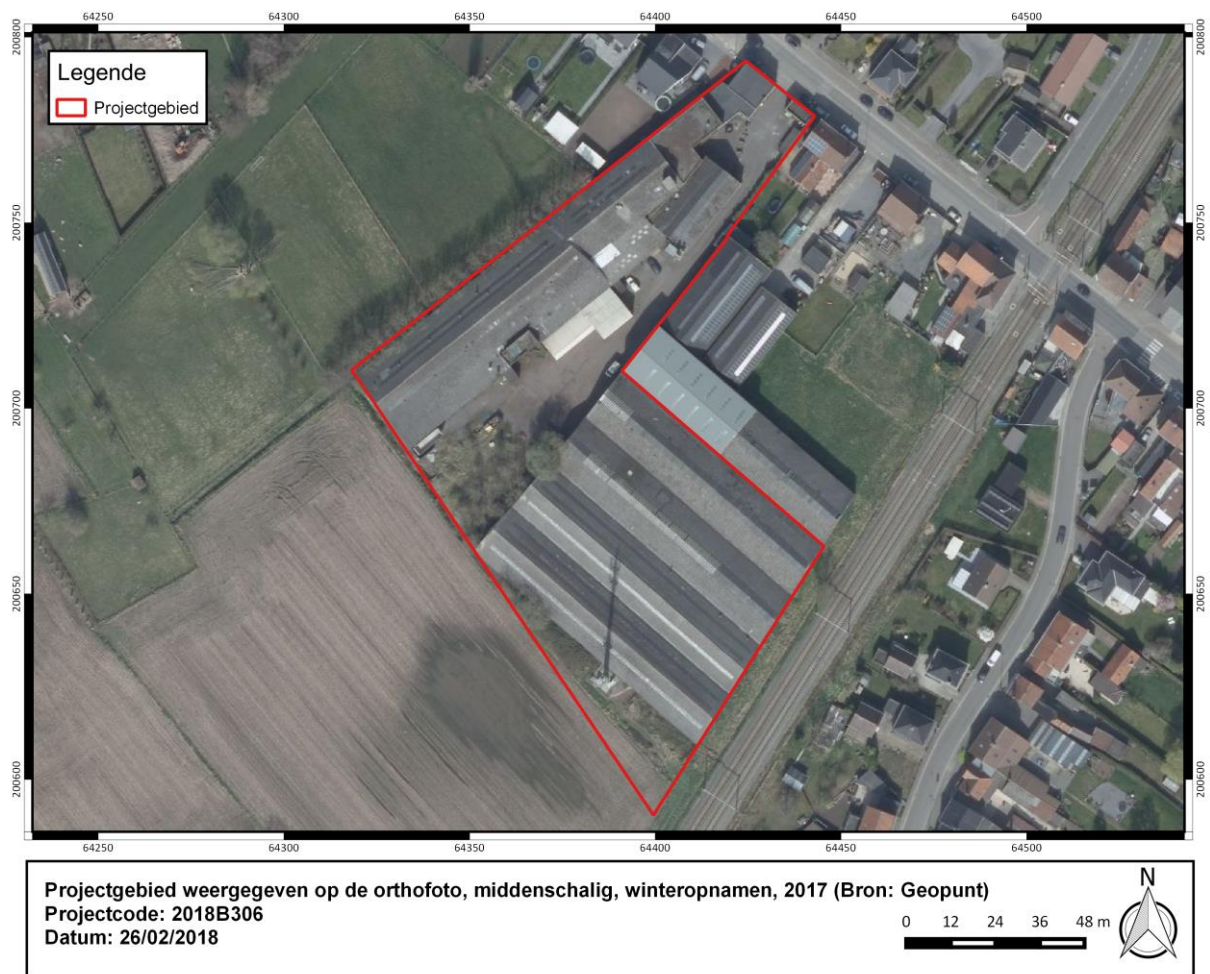
1.3.6.2 Geplande werken

De totale oppervlakte van het onderzoeksterrein bedraagt 1,15 hectare.

1.3.6.2.1 Bestaande toestand

Thans is ca. 8050 m² van het onderzoeksterrein bebouwd en bijkomend 1600 m² verhard (totaal 9650 m²). De verharde elementen betreffen de infrastructuur van een voormalige ijzergieterij, die hier sinds 1940 was gevestigd.

In het kader van de geplande werken worden alle gebouwen gesloopt en de bestaande verharding uitgebroken. De gebouwen zijn op heden niet onderkelderd, met uitzondering van een langwerpig keldervolume van ca. 50 m lang en 1 m breed, met een diepte variërend van 1,5 m tot 2 meter.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever plant de aanleg van een bedrijventerrein. De geplande werken omvatten de aanleg van een ruim aantal bedrijfsverzamelgebouwen met bijhorende wegenis, parkeergelegenheden en wadi.

De gebouwen worden aangelegd door middel van kolom-fundering, hiertoe worden putjes uitgegraven met een oppervlakte van 1 meter op 1 meter, tot een diepte van vermoedelijk ca. 2 meter onder het maaiveld. De effectieve diepte is afhankelijk van de stabiliteitsstudie.

Figuur 5: Inplantingsplan (bron: opdrachtgever).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Landschappelijke situering	Zandstreek buiten de Vlaamse Vallei
Tertiair	Lid van Pittem (Fm. Gentbrugge)
Quartair	Type 1: eolische afzetting
Bodemtypes	wSdp, wShp
Potentiële bodemerosie	Verwaarloosbaar
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	Hoogte tussen 18 en 18,5 m TAW
Hydrografie	Bekken van de Brugse Polders (deelbekken: Kerkebeek) Waterlopen: Kerkebeek, Moubek

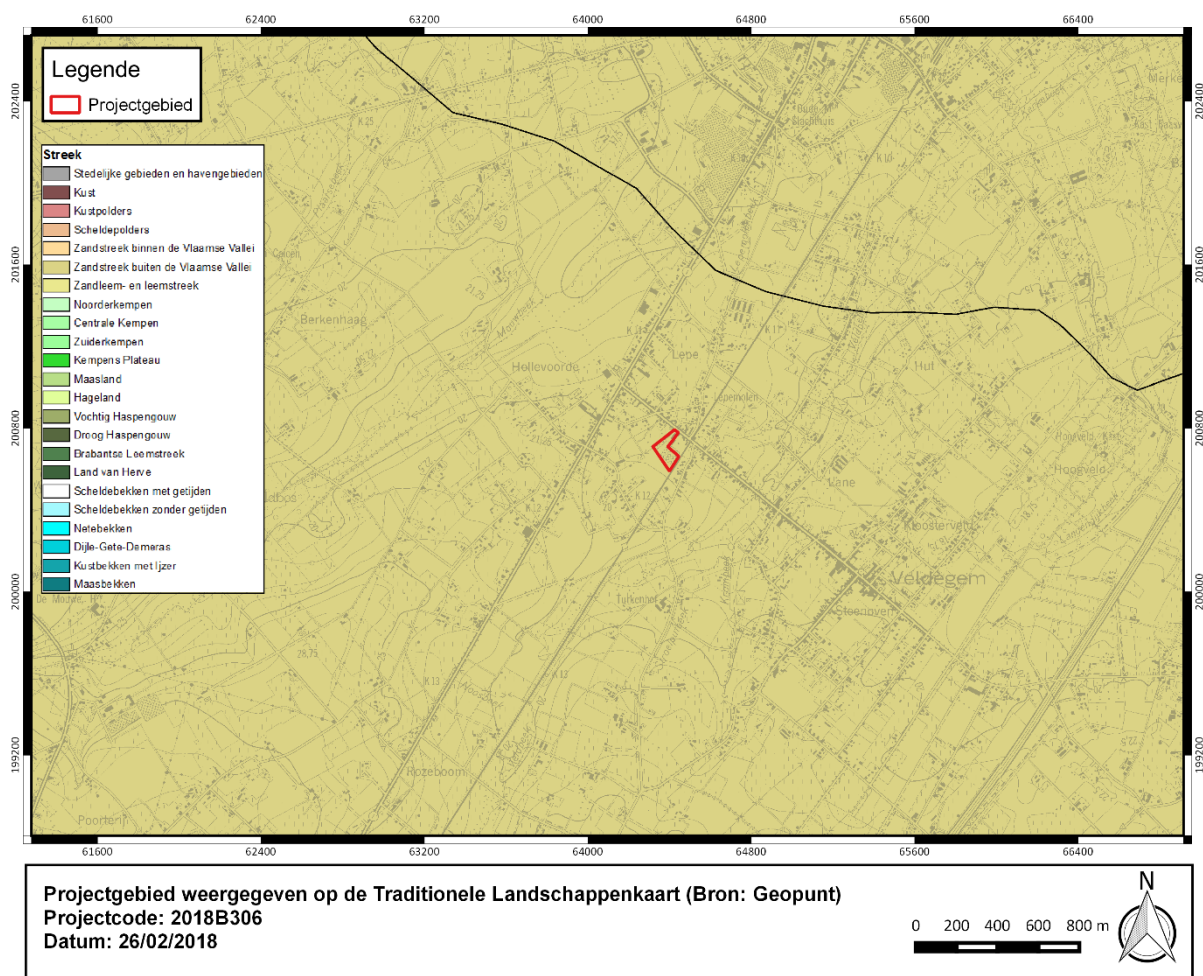
1.4.1.1 Landschappelijke situering

Het projectgebied bevindt zich landschappelijk in de zandstreek buiten de Vlaamse Vallei. De zone wordt ook de oude veldgebieden van Torhout genoemd.

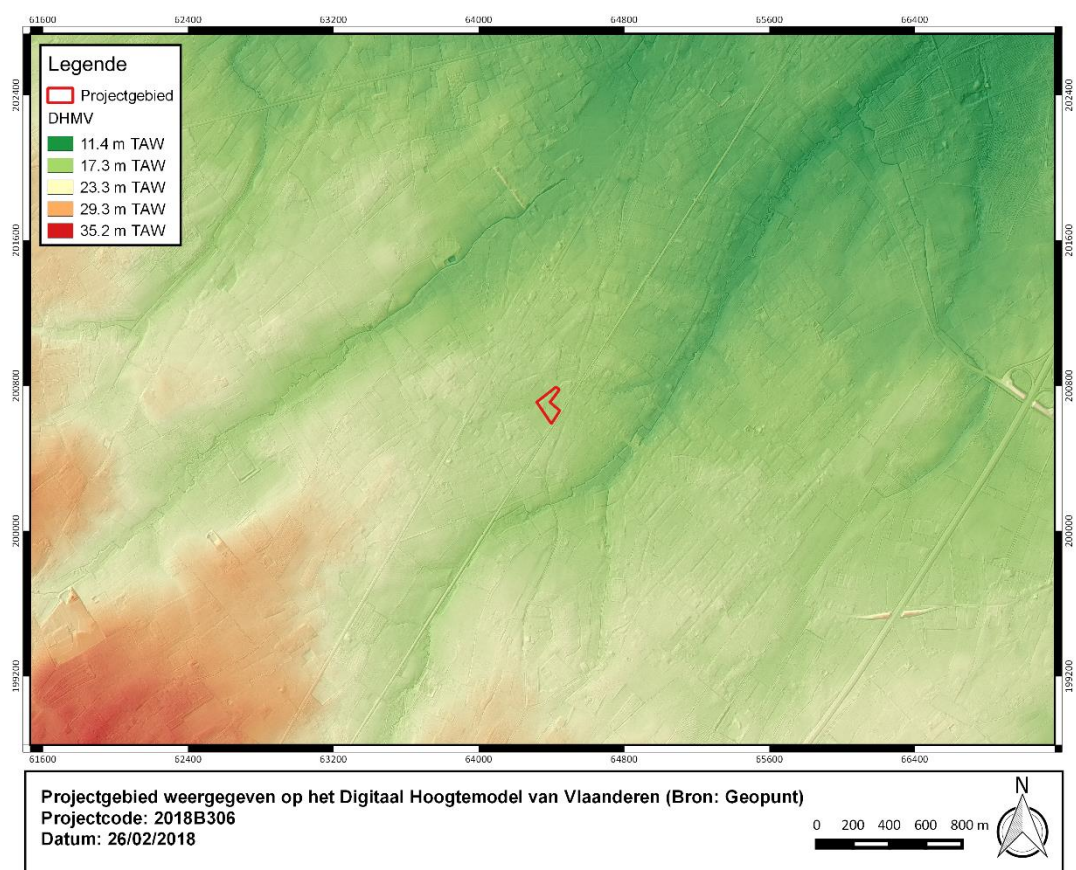
Binnen de oude veldgebieden van Torhout liggen de Plateau van Wijnendale, Aatrijke-berg en het Plateau van Veldegem. Op het DHMV is de Aatrijke-berg te zien in westnoordwestelijke richting, naar het zuidwesten is de Plateau van Wijnendale te herkennen. Het projectgebied ligt op een hoogte tussen ca. 18 en 18,5 m TAW. Het is net ten noorden gelegen van een recent alluvium die de afwatering verzorgt van de Plateau van Wijnendale. Het is tevens nog net gelegen op de uitloper van het plateau. Ten oosten gaat deze over in een alluviale vlakte.

De Kerkebeek is duidelijk waarneembaar ten zuiden van het projectgebied. Net langs het projectgebied ten noorden is een aangelegde beek aanwezig die uitmondt in de Moubeek. Het projectgebied behoort tot het bekken van de Brugse Polders met als deelbekken de Kerkebeek.

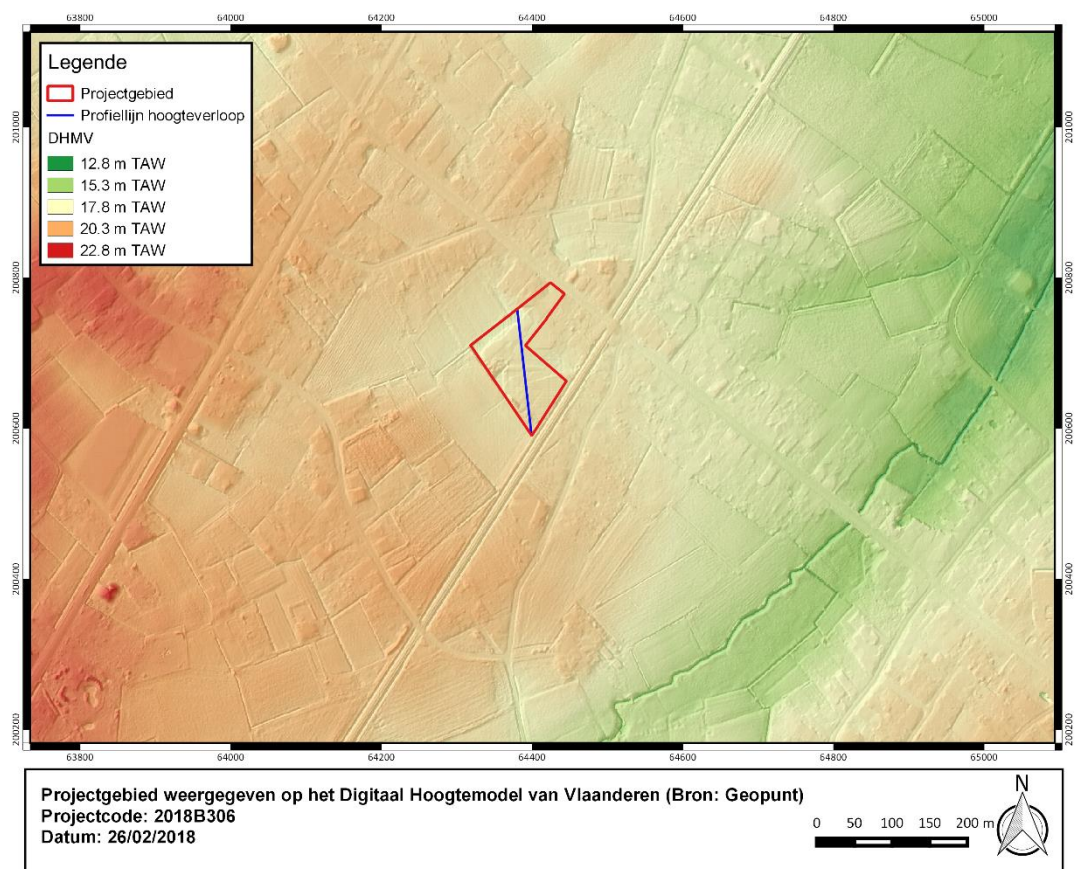
De ligging van het projectgebied op een relatief vlak stuk met kleine helling richting het oosten is duidelijk op de potentiële bodemerosiekaart. De percelen rondom het projectgebied hebben een verwaarloosbare potentiële bodemerosie.

Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

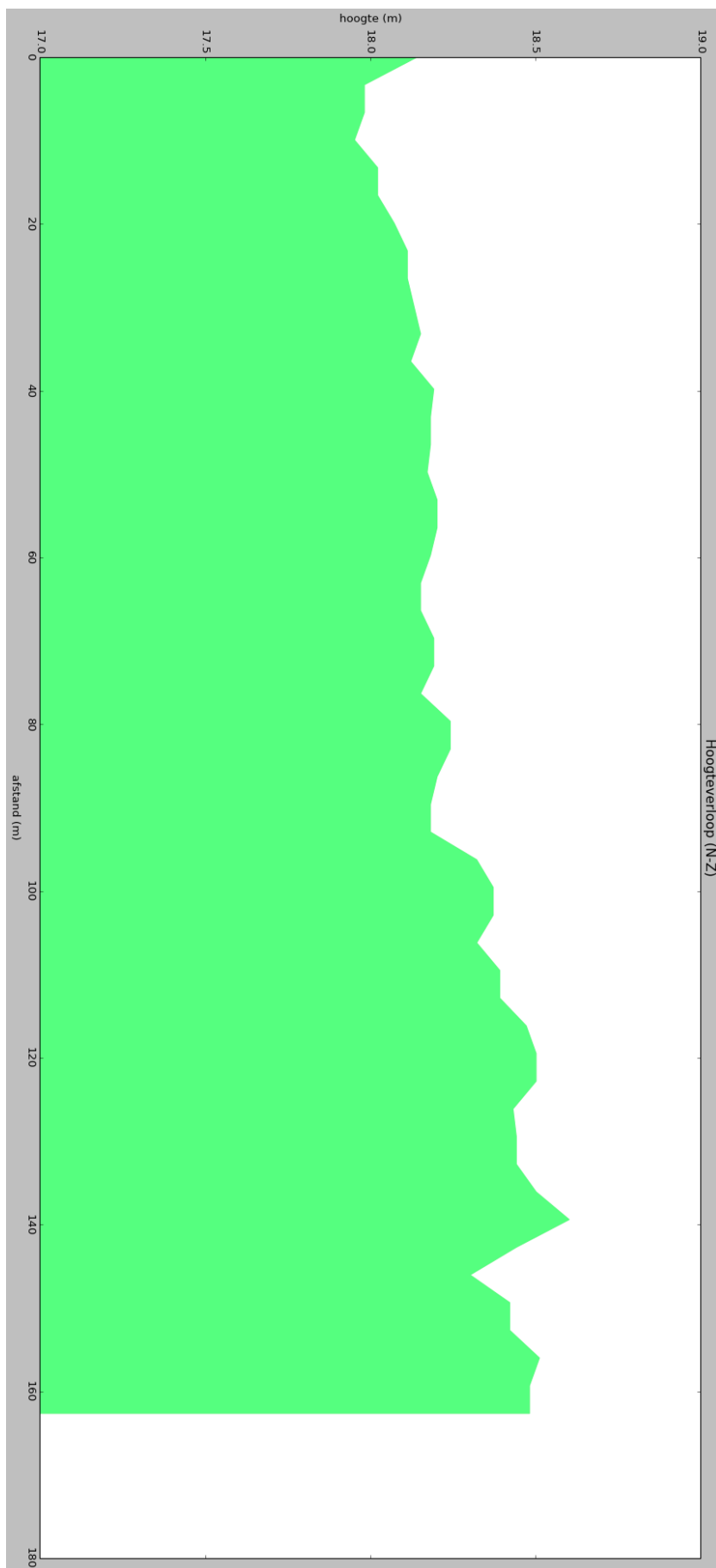

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

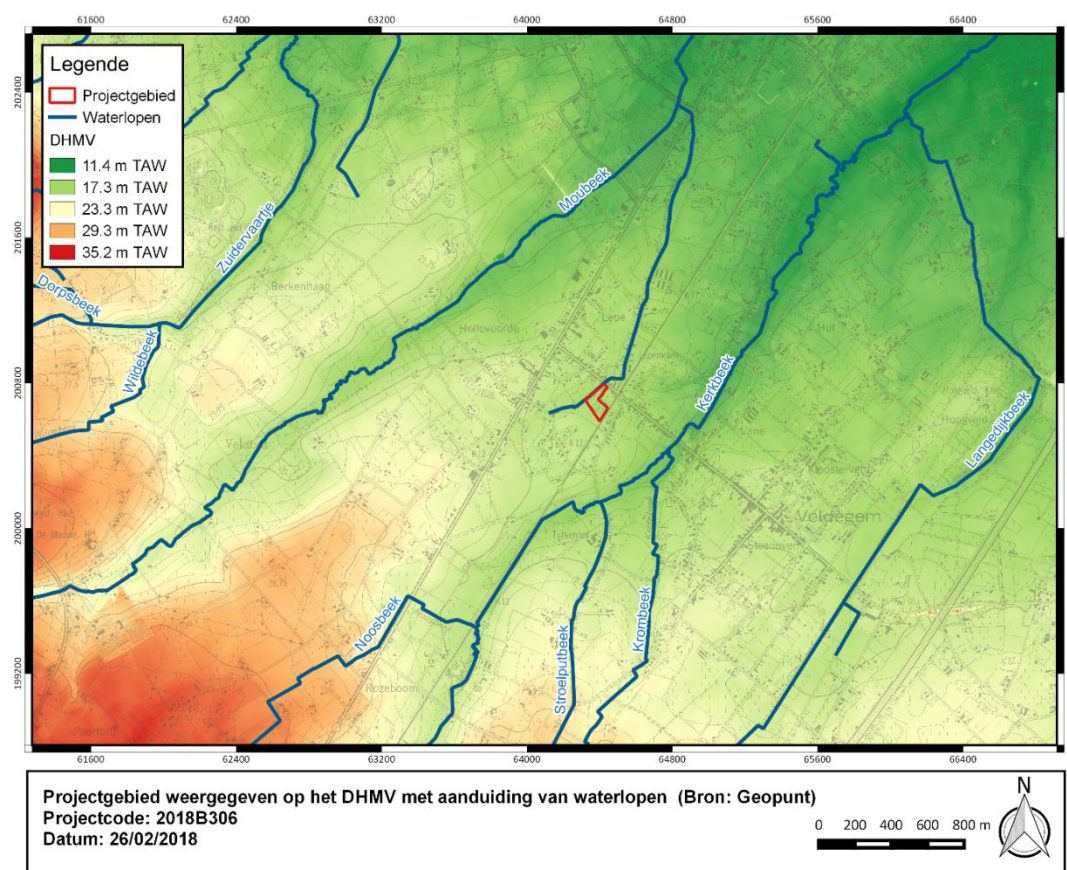

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).

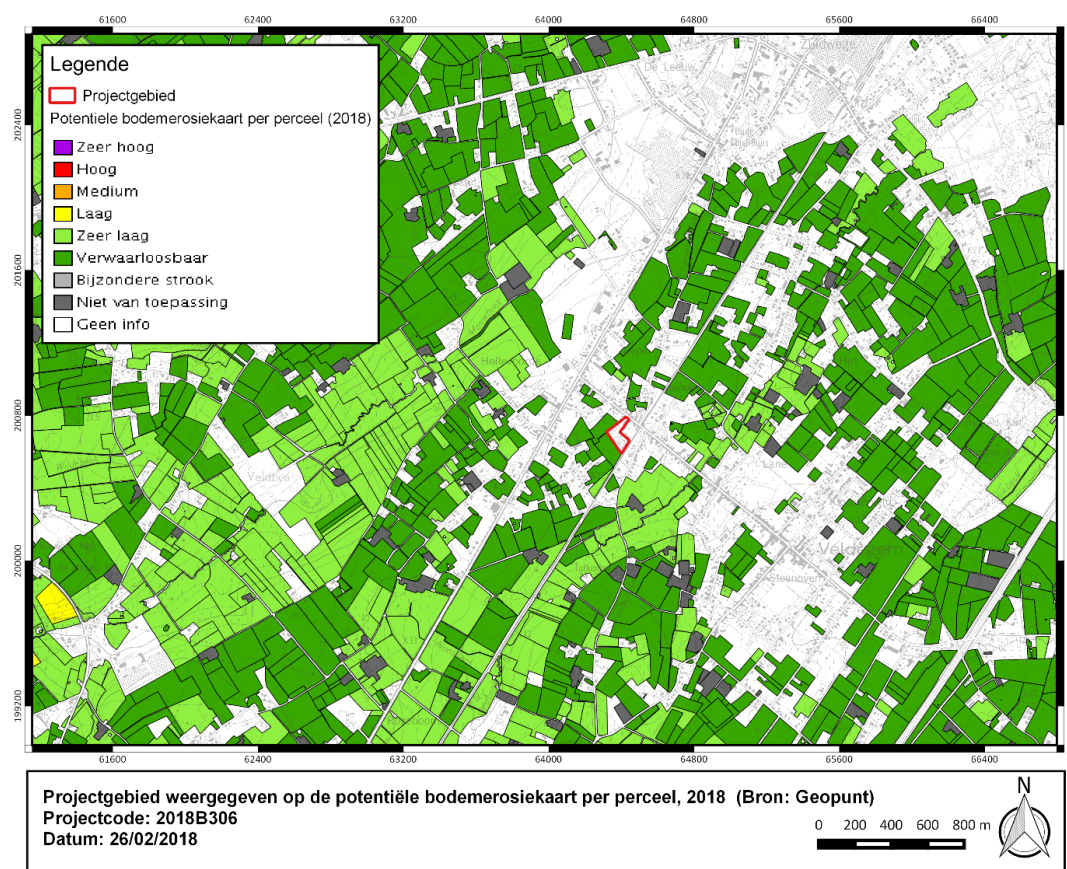

Figuur 9: Hoogteverloop van het projectgebied (van noord naar zuid) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt).

Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerisiekkaart per perceel, 2018 (Bron: Geopunt).

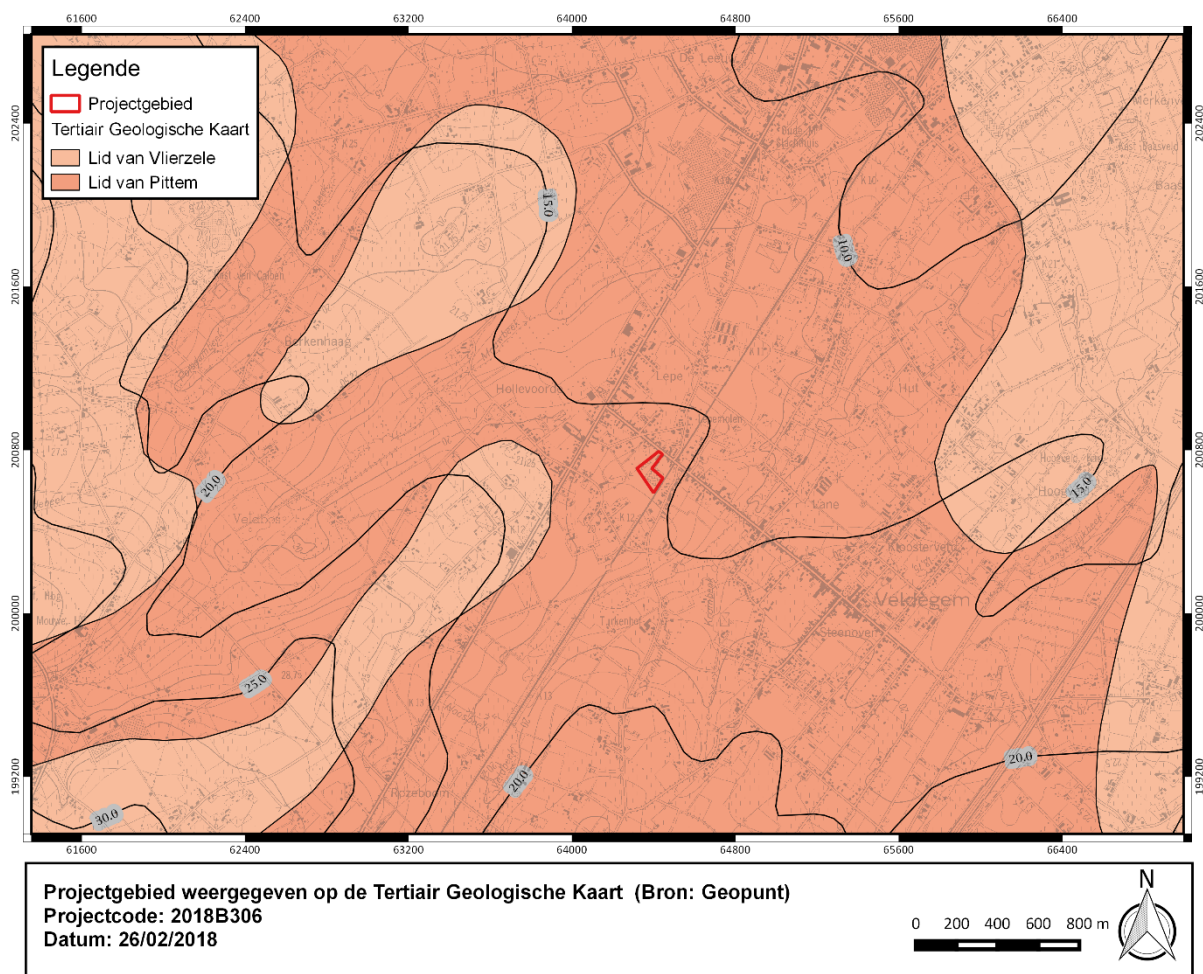

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied bevindt zich in het **Lid van Pittem** (Formatie van Gentbrugge). De Formatie van Gentbrugge bestaat uit een afwisseling van kleiige siltige en zandige mariene sedimenten met enkele macrofossielen. Het is onderverdeeld in drie leden; van oud naar jong: het Lid van Merelbeke, het Lid van Pittem en het Lid van Vlierzele.

Het **Lid van Pittem** bestaat uit een afwisseling van dunne laagjes kleiig-zandig grof silt en glauconiethoudend kleiig-siltig fijn zand. De laminae zijn dikwijls gebioturbeerd. Er komen getijdegeulen voor in het sediment wat in de intertidale zone is afgezet. Plaatselijk komen zandsteenbanken met opalcement voor (veldstenen).

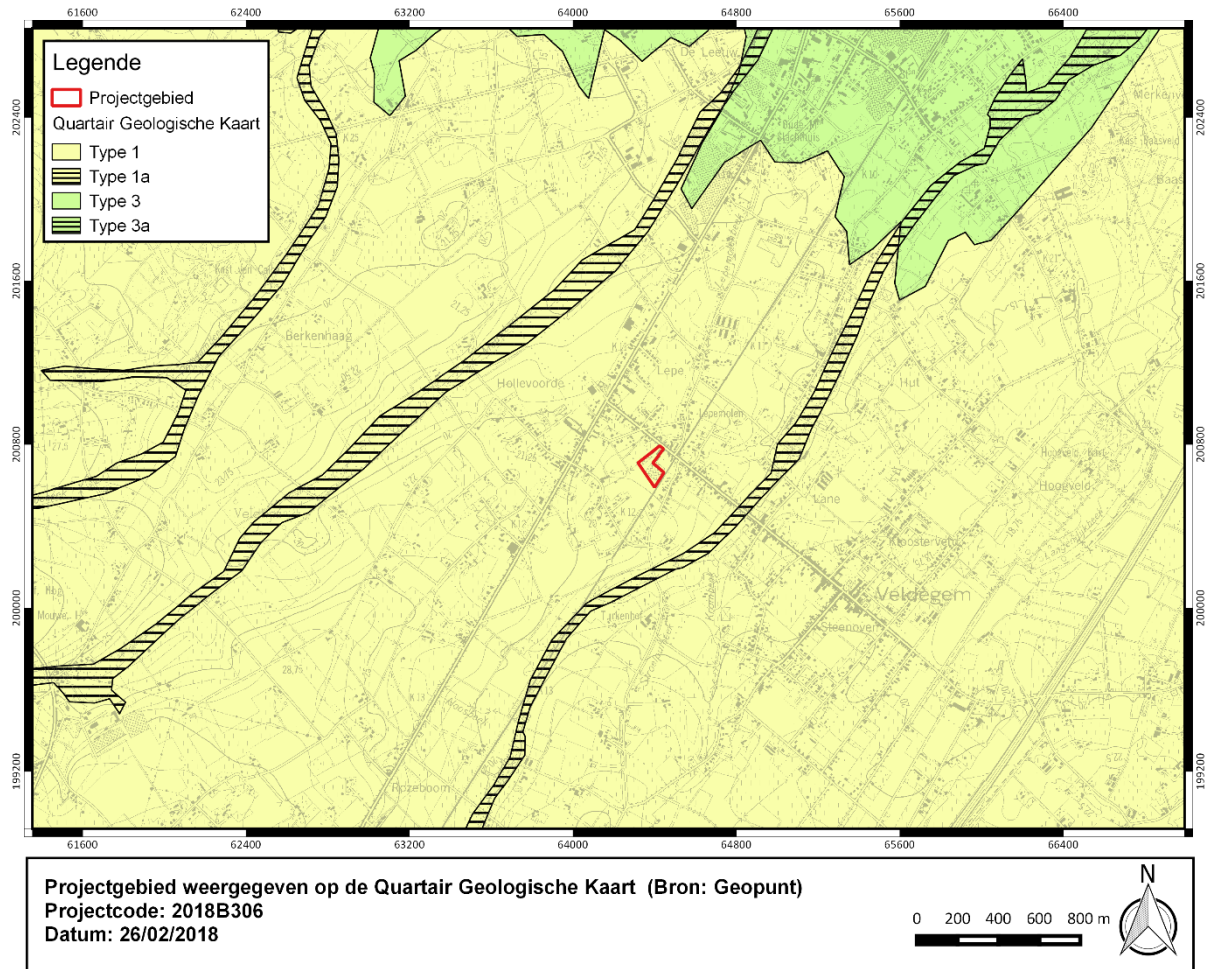
Uit de isohypsen kan afgeleid worden dat het Tertiair zich op ca. 3 tot 3,5 m onder het maaiveld zal bevinden.

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 1**. Dit type bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen van het Quartair bevatten. Echter, gezien de landschappelijke ligging wordt hier geen hellingsafzettingen verwacht.

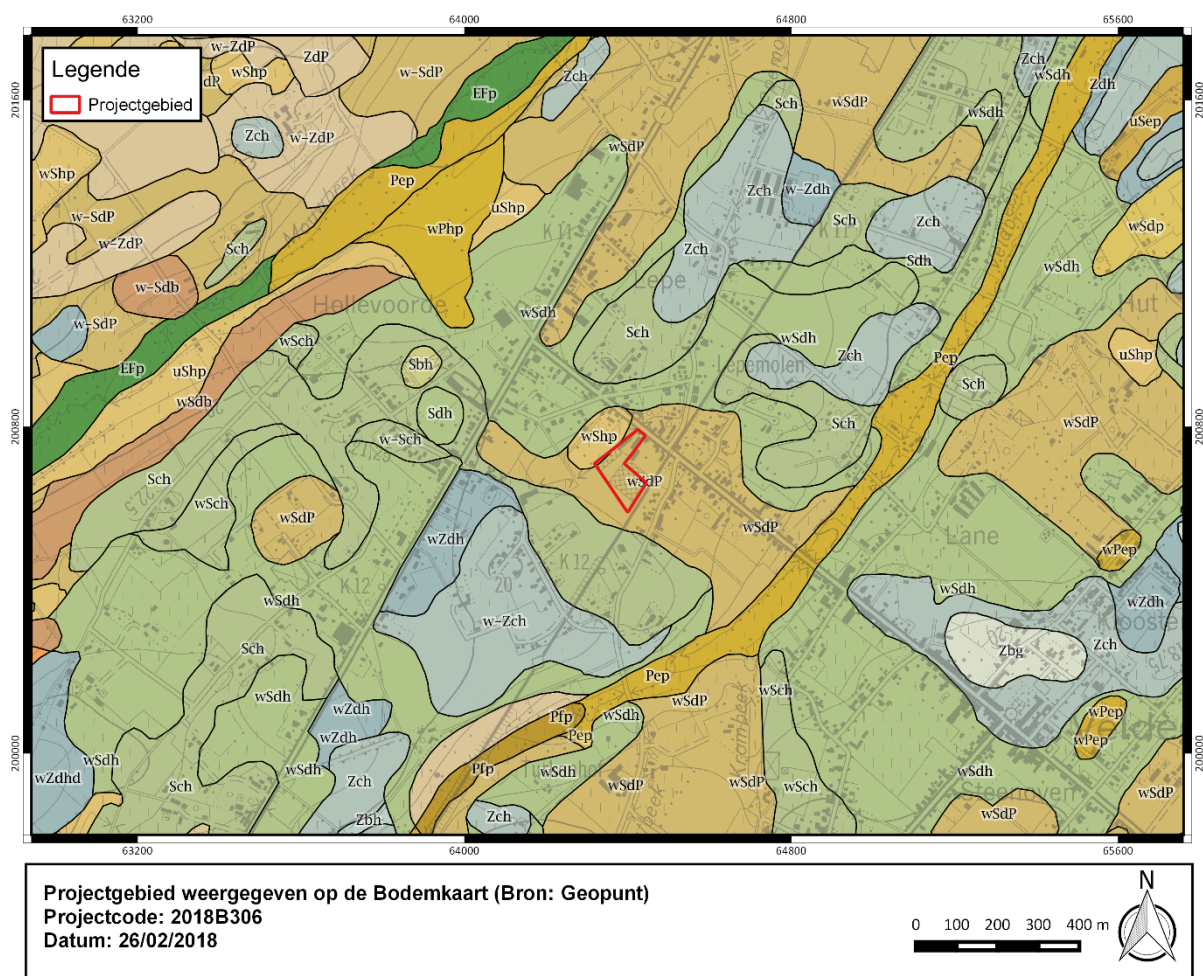
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.4 Bodenvormingsprozessen

Het bodemtype **wSdP** is een matig natte lemig zandbodem zonder profiel of met onbepaald profiel met klei-zand op geringe diepte (ondieper dan 75 cm). Het complex bevat voornamelijk gronden zonder profielontwikkeling (..p) en gronden met een zwakke profielontwikkeling (..h, ..b). De bovengrond is donker grijsbruin en meestal 30-40 cm dik en goed humeus. Deze rust vaak op een dunne, zwak humeuze overgangshorizont van ca. 10-15 cm dik. De roestverschijnselen beginnen tussen 40 en 60 cm.

Het bodemtype **wShp** is een natte lemig zandbodem zonder profiel met klei-zand op geringe diepte (ondieper dan 75 cm). Dit is een hydromorfe natte bodem met een donker grijsbruinachtige Ap horizon van 20-30 cm dik. Tussen het kleilig (-zandig) substraat komt een lemig zandige laag voor met roestvlekken.

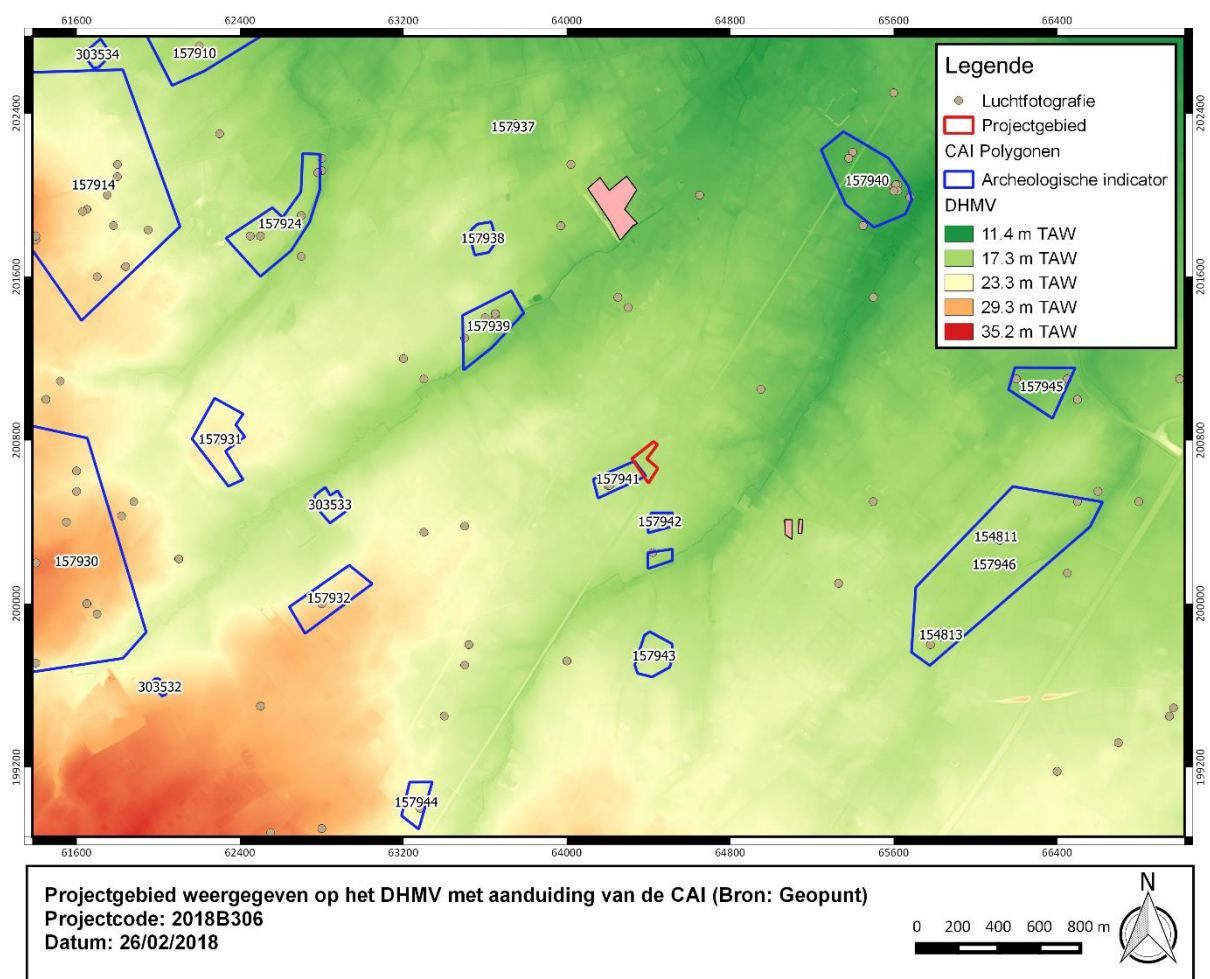

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Op het plangebied zijn geen archeologische waarden gekend. Op het grenzende perceel ten westen van het plangebied en ca. 200m ten zuiden wordt, op basis van luchtfotografische prospectie, de aanwezigheid vermoed van grafmonumenten uit de bronstijd. Archeologische indicatoren in de ruime omgeving betreffen enerzijds cartografische indicatoren van alleenstaande hoeses uit de late middeleeuwen en anderzijds een veelvoud aan cirkelvormige structuren herkend door middel van luchtfotografie.

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

/

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

303532	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
303533	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
303534	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht

Luchtfotografie

154811	Indicator luchtfotografie; NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur Bron: Bourgeois, J., Meganck, M. & Semey, J. 1998: Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormig structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, II, Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks 5, Gent, p.79-80
154813	Indicator luchtfotografie; NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur Bron: Bourgeois, J., Meganck, M. & Semey, J. 1998: Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormig structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, II, Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks 5, Gent, p.79-80
157910	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter Onbepaald: gracht/greppel – oud wegtracé, oude en recente kavelstructuren; zones met kuilenconcentratie Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.
157914	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter

	Metaaltijden: 2 mogelijke grafheuvels Nieuwe tijd: oude en recente kavelstructuren, oude wegtracés Onbepaald; zone met vlekken/kuilen en sporen die lijken op de hoek van een soort enclosure. Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.
157924	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter Metaaltijden: een cirkelvormig spoor met 28m diameter kan toegeschreven worden aan een bronstijdgrafheuvel. Een kleiner circulair spoor van ongeveer 5m diameter is mogelijk ook een funeraire structuur. Er is nog een derde circulair spoor te zien, maar dit is vrij vaag. Nieuwe tijd: kavelstructuren Onbepaald; kuilenconcentraties Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.
157930	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter Bronstijd: grafheuvel - De annex van de eerste grafheuvel zou kunnen verklaard worden doordat de greppel omheen de grafheuvel hergraven werd en lichtjes verschoven was ten opzichte van de eerste greppel. Middeleeuwen: hoeve – site met walgracht Onbepaald: lineaire sporen Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.
157931	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter Bronstijd: grafheuvel Onbepaald: kleine vierkante enclosure, zone met vlekken/kuilen, kuilenconcentratie Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.
157932	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter Bronstijd: grafheuvel - Een cirkelvormig spoor van ca. 37m diameter (zie ook CAI 154664). De kring lijkt ook een kleinere annex te hebben aan de zuidkant. Tweede cirkelvormig spoor is twijfelachtig. Gebogen lijnen die mogelijk deel kunnen zijn van een grafcirkel, maar niet met zekerheid te stellen.

	Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.
157937	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter 18 ^e eeuw: weg. Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.
157938	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter Bronstijd: grafheuvel Onbepaald: gebogen lineaire sporen Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.
157939	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter Bronstijd: grafheuvel Onbepaald: wegtracé – kuilen van antropogene oorsprong Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.
157940	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter Bronstijd: grafheuvel Onbepaald: zone kuilen – ontginningskuilen – hoekig lineair spoor Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.
157941	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter Bronstijd: grafheuvel Onbepaald: onbepaald Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.
157942	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter Onbepaald: dubbel lineair spoor, vreemd lineair spoor

	Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.
157943	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter Onbepaald: greppels – kuilenconcentratie – 3 ovale kuilen die mogelijk in verband te brengen zijn met ontginningskuilen Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.
157944	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter Onbepaald: kuilenconcentratie Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.
157945	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter Onbepaald: kuilenconcentratie Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.
157946	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter Bronstijd: 2 circulaire structuren die hoogstwaarschijnlijk grafheuvels zijn Onbepaald: kuilenconcentratie – hoekig lineair spoor – dubbele gebogen lijn Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.

1.4.2.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

Onderzoek door middel van luchtfotografie in de jaren '90 en het begin van de 21ste eeuw leverde aanwijzingen op voor de aanwezigheid van cirkelvormige structuren (grafheuvels) in de omgeving van de onderzoekzone (zie 1.4.2.1.)

Het huidige grondgebied van Veldegem staat vanouds gekend onder de naam '*Lepe*'. Het toponiem Lepe gaat in ieder geval terug tot 1296, wanneer een hofstede gelegen in Aatrijke, geschonken wordt aan het Sint-Janshospitaal te Brugge. De toponymie zou verwijzen naar de drassigheid van het gebied. Gedurende de periode van de Grote Ontginningen (12^e eeuw) wordt het grondgebied van Veldegem allicht overgeslagen, door de slechtere kwaliteit van magere zandgronden en blijft het grondgebied grafelijk bezit.

De Ferrariskaart karteert de wijde omgeving van het plangebied als veldgebied, akkerland en onontgonnen heide. (zie.1.4.2.3.).

In 1624 verleent de heer van Zedelgem aan de bewoners het recht tegen een jaarlijkse betaling hun dieren te weiden, turf te steken en gras te snijden op het veld tussen Torhout, Ruddervoorde,

Loppem, Snellegem en Aatrijke. Door de aanleg van dijken op het hellende terrein tussen de Veldbeek en de Langendijkdeek ontstaan veel visijvers die in 1775 reeds in vervallen toestand zijn omwille van de afschaffing van de tolrechten op zeevis, waardoor het voordeel van zoetwatervis in belang afneemt.

De ontginningen op grotere schaal dateren pas uit het laatste kwart van de 18de eeuw. De Torhoutsesteenweg, aangelegd tussen 1751 en 1754 zorgt voor een goede ontsluiting en vormt een belangrijke schakel in de ontginning van het gebied. In de 19de eeuw groeit de nood aan landbouwgrond. Gedurende de 19de eeuw is er tevens een demografische groei. De kerk van Veldegem wordt ingewijd in 1865.

Gedurende de Eerste Wereldoorlog wordt Zedelgem door de Duitse bezetter in gebruik genomen als logistiek steunpunt. Het station van Zedelgem fungeert als station van waaruit goederen voor de frontlinie worden verdeeld. De industriële ontwikkeling in de jonge gemeente is in de eerste helft van de 20ste eeuw beperkt.

1.4.2.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

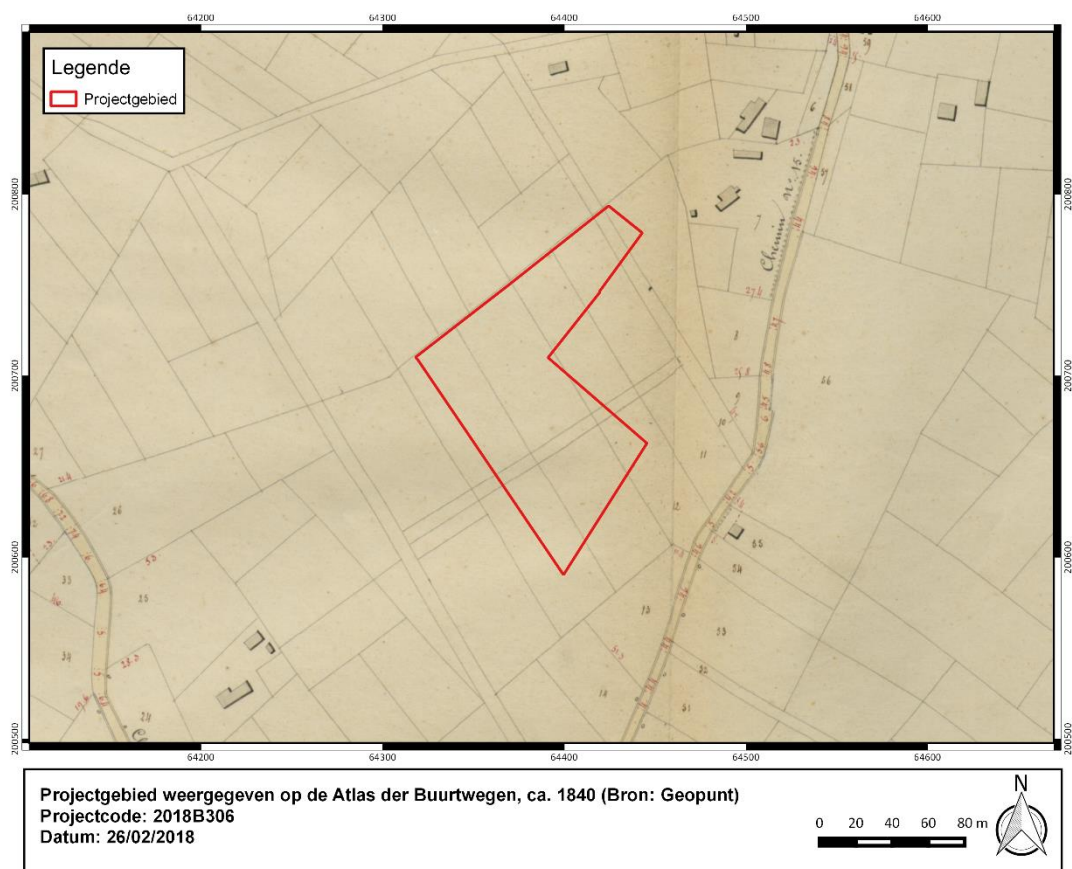
Op de Ferrariskaart staat het onderzoeksterrein gekarteerd als turfven, gelegen in een heideveld. Mogelijk betreft het hier een plaats waar in het verleden vroeger turf gestoken werd. Precies ten noordwesten van de onderzoekzone situeert zich de ‘Lepe Meulen’.

Volgens historische gegevens wordt het veld vanaf het einde van de 18de eeuw omgezet naar bosgebied door het aanleggen van dreven in dambordpatroon. De methode bestond uit het trekken van dreven, geflankeerd door snel opschietende bomen. De tussenruimtes werden aangevuld door bomen aangepast aan de ondergrond, veelal snelgroeiende naaldbomen. Dit is duidelijk te zien op de Poppkaart. Een aantal dreven lopen doorheen het onderzoeksterrein. Er kan uitgegaan worden van het feit dat het plangebied in deze periode bebost was. Het is de toename van de bevolking, gecombineerd met een schaarste aan bossen, die de bosaanleg in deze periode economisch interessant maakte. De Franse bezetter moedigde de bebossing van het heidegebied tevens aan door middel van premies en vrijstelling van belastingen.

De spoorlijn ten oosten van de onderzoekzone (Brugge-Kortrijk) is aangelegd in 1846.

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

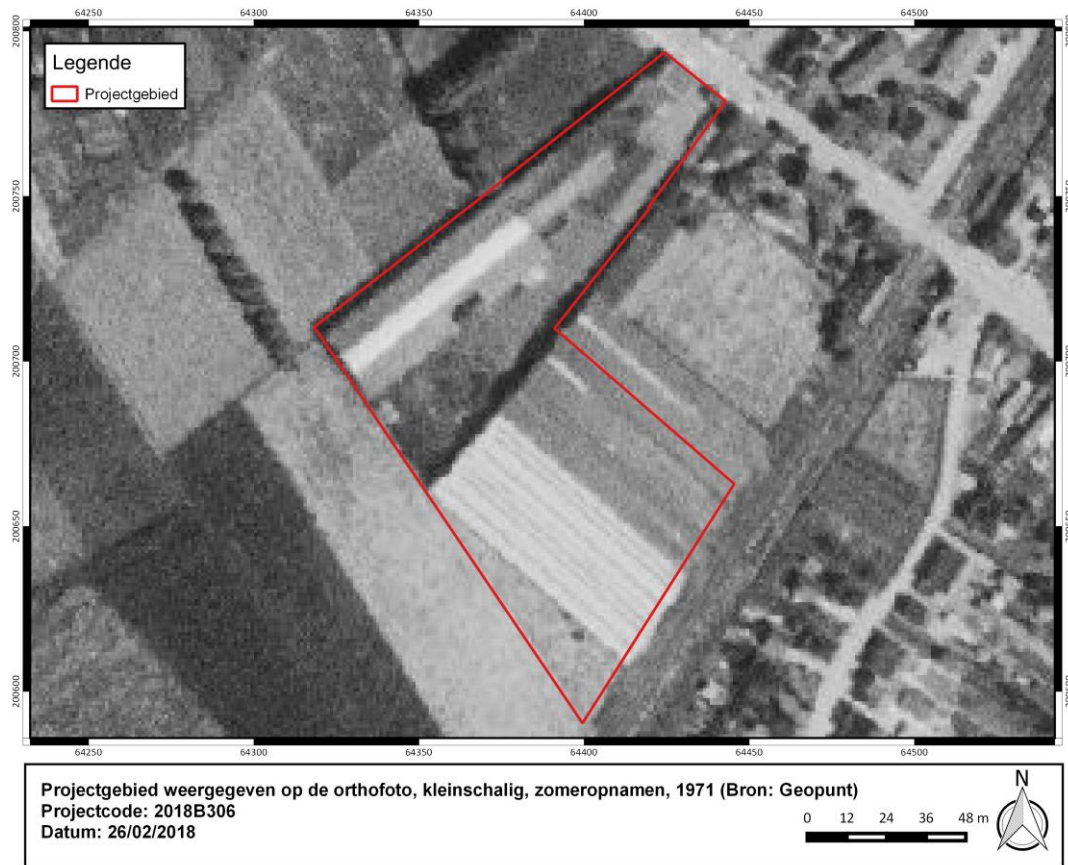

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

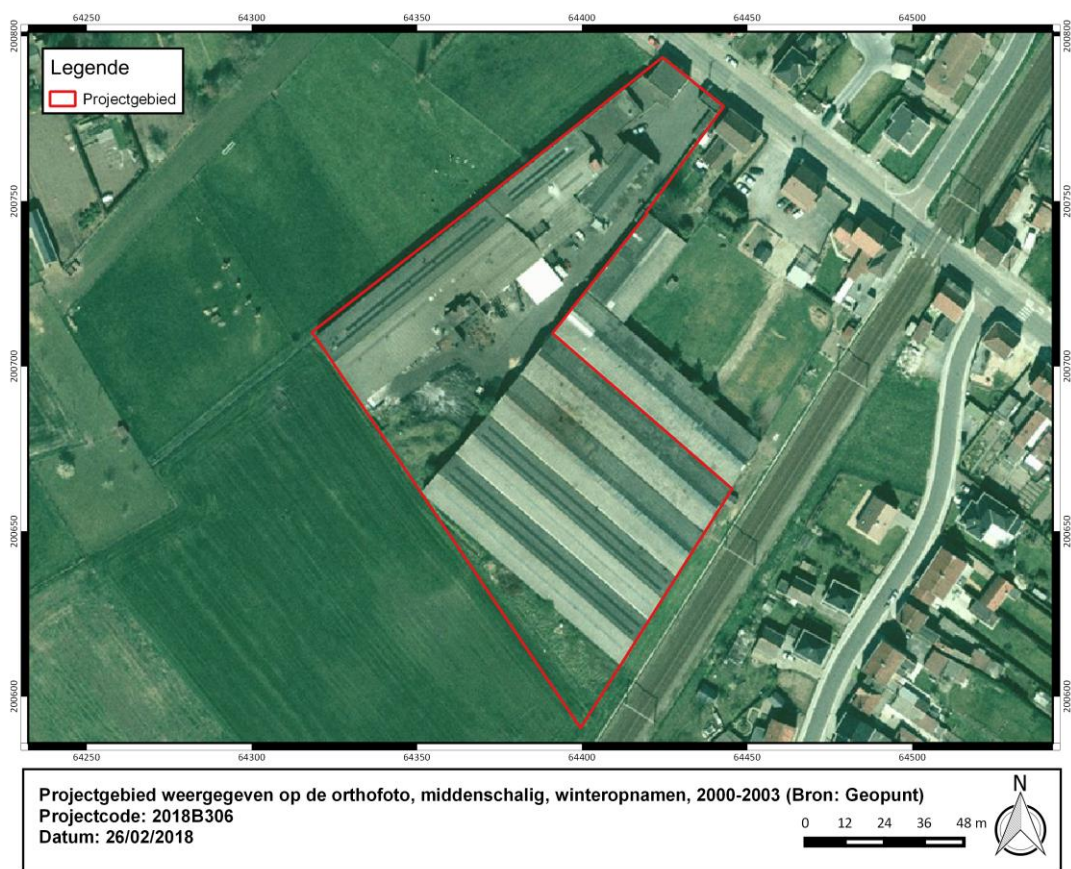
De orthofoto-sequentie toont een beperkte evolutie in het bodemgebruik binnen de contour van het onderzoeksterrein. Thans is het overgrote deel van de onderzoekzone verhard of bebouwd. Het betreft een ruim aantal bouwstructuren die deel uitmaken van een voormalige gieterij. Binnen de bebouwing is een kelder gelegen met een breedte van ca. 1 meter en een lengte van ca. 50 meter.

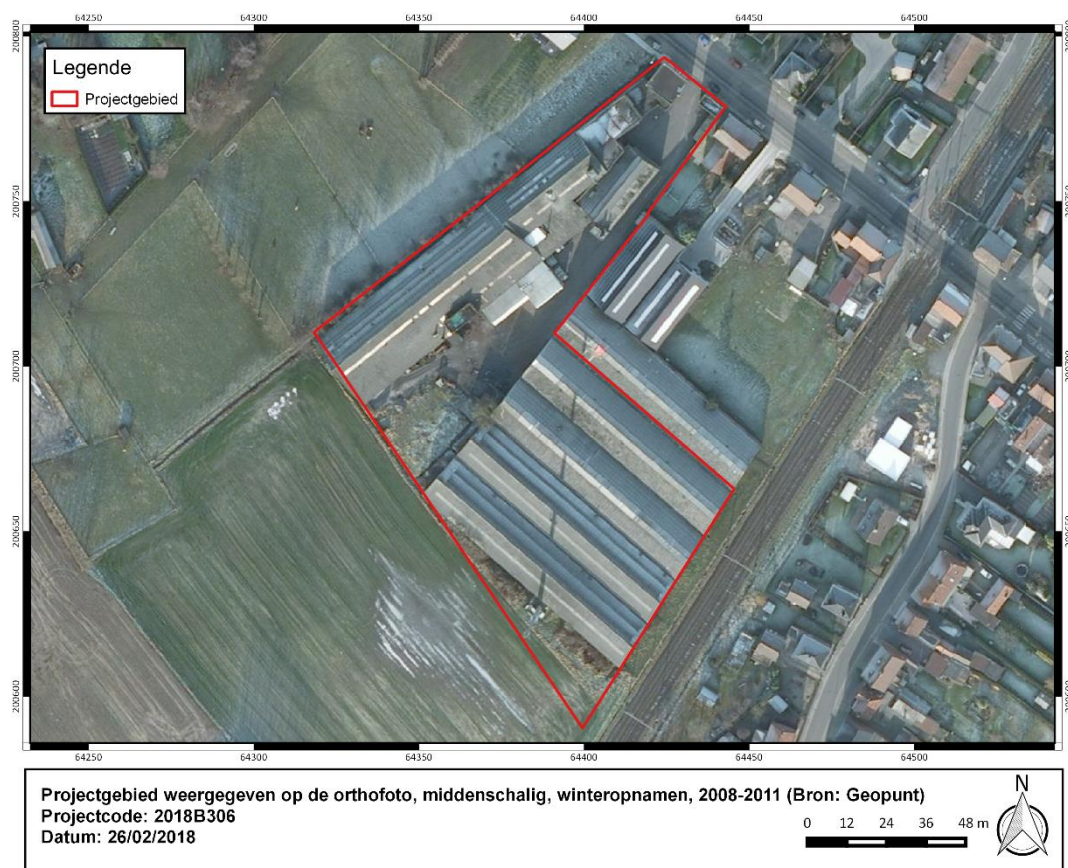
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

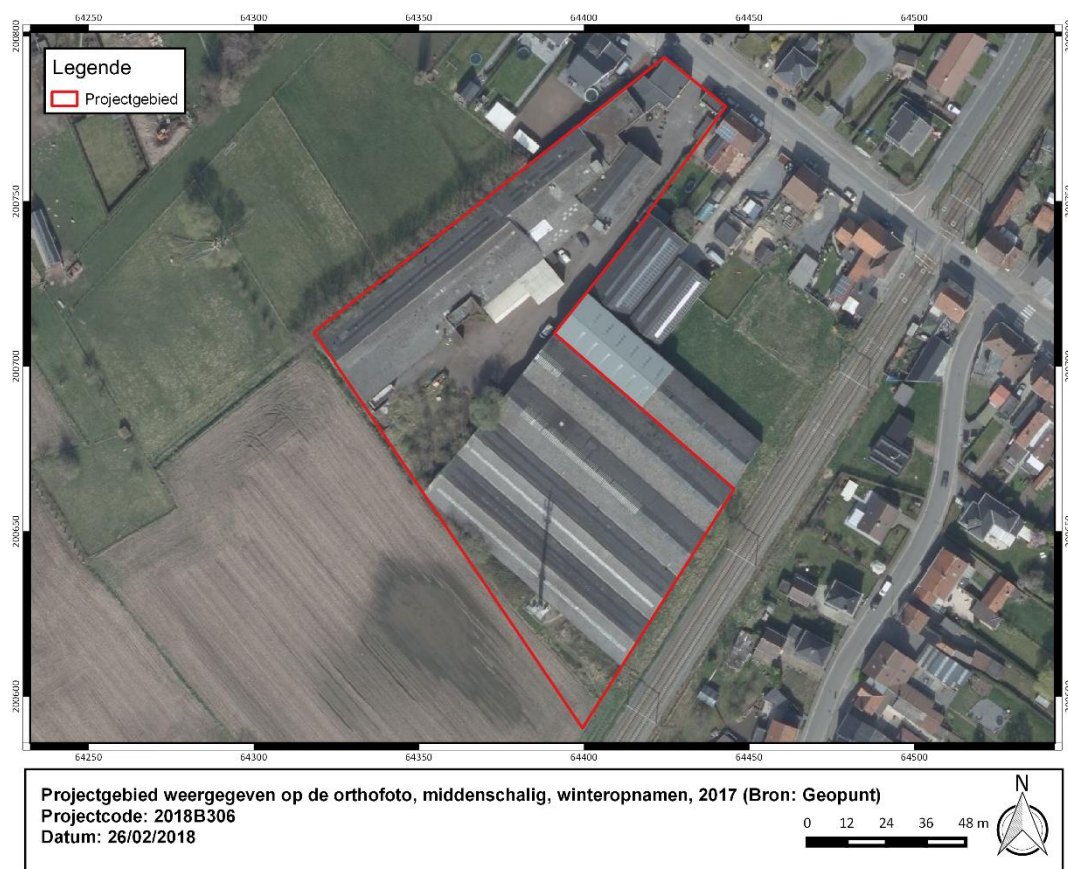
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

Hangar met achteraan verfspuitplaats

Verfspuitplaats

Hangar met PB70

Slijperij

Figuur 25: Binnenkant loodsen (bron: OBO 2017, Envirosoil).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de sloop van de huidige bebouwing en de nieuwbouw van KMO-units aan de Koning Albertstraat te Veldegem, deelgemeente van Zedelgem. Het plangebied is ca. 1,15 ha groot en is integraal bebouwd en verhard in functie van een ijzergieterij. Deze verharding en bebouwing wordt integraal gesloopt in het kader van de geplande ontwikkeling.

Landschappelijk gezien is Veldegem gelegen in de zandleemstreek. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer bestaand uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen. Het sediment bestaat uit een nattere lemige zandbodem. Deze gegevens impliceren een relatief éénduidige verticale stratigrafie, waarbij eventueel aanwezig erfgoed zichtbaar is onder de bouwvoor.

Historische en cartografische bronnen wijzen op een ruraal karakter van het plangebied en de omgeving. De Ferrariskaart geeft ter hoogte van het plangebied een oude veenput weer. Vermoedelijk betreft dit een onnauwkeurigheid in de kartering en valt de turfput samen met de wShp-polygoon op de bodemkaart. Ten noordwesten van het plangebied is een molen afgebeeld. Jongere cartografische bronnen wijzen op bosbouw in een rabattensysteem. Op de orthofotosequentie is weinig verandering merkbaar de voorbije decennia.

Op het plangebied zijn geen archeologische waarden gekend. Op het grenzende perceel ten westen van het plangebied en ca. 200m ten zuiden wordt, op basis van luchtfotografische prospectie, de aanwezigheid vermoed van grafmonumenten uit de bronstijd. Archeologische indicatoren in de ruime omgeving betreffen enerzijds cartografische indicatoren van alleenstaande hoeves uit de late middeleeuwen en anderzijds een veelvoud aan cirkelvormige structuren herkend door middel van luchtfotografie.

Concreet is er op basis van de landschappelijke situatie en gekende waarden een beduidende archeologische trefkans. Gelet de huidige toestand van het plangebied is er geen verwachting inzake een bewaarde artefactensite. De verwachting bestaat uit sporenarcheologie onder de bouwvoor. De meest geschikte onderzoeksmethode is een proefsleuvenonderzoek na de geplande sloopwerken. Hoewel de huidige bebouwing reeds een impact gehad kan hebben op het bodemarchief dient dit tijdens het onderzoek geëvalueerd te worden.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

3 Bijlagen

Projectcode	2018B306
Onderwerp	Koning Albertstraat 173 Veldegem
Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26/02/2018

Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26/02/2018

Plannummer	3
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2017

Plannummer	4
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2017

Plannummer	5
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Inplantingsplan
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	6
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Traditionele Landschappen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26/02/2018

Plannummer	7
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26/02/2018

Plannummer	8
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26/02/2018

Plannummer	9
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Hoogteverloop
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26/02/2018

Plannummer	10
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Waterlopen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26/02/2018

Plannummer	11
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Potentiële bodemerosie
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26/02/2018

Plannummer	12
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Tertiair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26/02/2018

Plannummer	13
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Quartaair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26/02/2018

Plannummer	14
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26/02/2018

Plannummer	15
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	CAI
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26/02/2018

Plannummer	16
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Ferraris
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1771-1777

Plannummer	17
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Ca. 1840

Plannummer	18
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Poppkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1842-1879

Plannummer	19
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Loopgravenkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1917

Plannummer	20
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1971

Plannummer	21
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1979-1990

Plannummer	22
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2000-2003

Plannummer	23
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2008-2011

Plannummer	24
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2017

Plannummer	25
Type plan	Foto's
Onderwerp plan	Binnenkant loodsen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2017

